

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXV. (19)

No. (Štev. 4)

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

27. januarja 1966

Poraz komunizma

Danes ni treba več nasprotnikom komunizma prinašati dokazov, da je komunizem nesreča za vsak narod, ki je padel pod diktaturo komunističnega režima. Da je nesposoben na vseh področjih javnega življenja, je komunizem dokazal sam, in njegovi dokazi so vsak dan močnejši in vidnejši, čimdalje je kje na oblasti.

Prav tako je v naši domovini. Nič več ne more komunistična propaganda s slikami novih tovarn, z novimi hoteli, z novimi cestami in z drugimi propagandnimi sredstvi prikrivati svojega poloma.

Komunistični režim v Jugoslaviji je državno gospodarstvo pripeljal v kaos, v katerem sta dve rakrani, ki jih ne more zaceliti: kroničen deficit plačilne bilance in pritisk inflacije. S tema dvema ranama pa je posredno ali neposredno vezanih še cela vrsta obolenj na gospodarski strukturi države, kot so brezposelnost, izseljevanje itd. Jugoslovanska plačilna bilanca je že dolga leta izkazovala deficit v višini 200 milijonov dolarjev. Do tega deficita je prišlo predvsem iz dveh razlogov: vodenje poljedelstva po komunističnem vzorcu in industrijske investicije za komunistično propagando. Vodenje poljedelstva po komunističnih načrtih je uničilo kmeta in znižalo produkcijo kmetijskih pridelkov tako, da Jugoslavija danes ne le, da ne more izvažati poljedelske proizvode, kakor je to delala predvojna Jugoslavija, ampak jih mora uvažati. Osnovnih žitaric letno pridelajo v Jugoslaviji le 3 do 4 milijone ton, poročila doma pa zahteva 4 do 5 milijonov ton. Primanjkljaj mora Jugoslavija uvažati, pred vojno pa je imela preveč, da je lahko izvažala. Jugoslavija mora danes uvažati zelenjavo in sadje, maščobo in jedilno olje. Za uvoz primanjkljaja žitaric mora plačati letno do 80 milijonov dolarjev, za uvoz ostalih poljedelskih pridelkov pa nadaljnjih 30 milijonov dolarjev.

Drugi glavni vzrok je napačno investiranje v industriji na podlagi komunističnih planov. Celotno vrsto novih industrij in industrijskih podjetij je ustvarila Jugoslavija, ki jih je vzdrževala le iz propagandnih razlogov kljub očitni nerentabilnosti. Te nove industrije so potrebovale uvožene stroje in uvožene surovine. Ti uvozi so obremenjevali letno plačilno bilanco Jugoslavije za več kot 100 milijonov dolarjev.

Kakšno zaupanje v lastno gospodarsko moč so ustvarili komunisti in v gospodarsko strukturo, ki je njihovo delo, pa je zgovoren dokaz dejstvo, da v trgovskem prometu dajejo prodajalci prednost vsaki valuti, samo, da ni dinar. Za dolar dobiš stvari, ki jih za dinar ni na prodaj.

Izseljenjski problem v predvojni Jugoslaviji ni vzbujal zaskrbljenosti. Letno število izselencev ni vplivalo škodljivo na izbiro domače delovne moči, niti na številčno rast prebivalstva. Sezonski delavci, ki so odhajali v Francijo in druge države, so se vračali na svoje domove. Komunizem pa je tudi v tem pogledu prinesel bistveno spremembo. Poleg žrtev, ki jih je povzročil z revolucijo, poleg odhoda 20.000 beguncev neposredno po revoluciji, poleg enajst tisočev poklanih po končani vojni, poleg padanja rojstev v Sloveniji in Jugoslaviji, ni prenehal odhod iz domovine tudi po prevzemu komunistične oblasti. Mnogi so vse žrtvovali in tudi življenje stavili na kocko, da so mogli zbežati v svobodo. Tako je tudi slovenski življenj odhajal v vse države v Evropi tja do daljne Avstralije. V deset in deset tisoče gre število te takojimnane tretje emigracije.

Poseben poraz na je v tem pogledu bilanca leta 1965. V tem letu je odšlo iz Jugoslavije v svet nad 200.000 ljudi, ki iščejo kruha in zaposlitve po svetu, ker jim tega komunistična Jugoslavija ne more dati. Od oktobra dalje jih gre samo iz Slovenije mesečno povprečno 1.500. Gredo, kamor kdo more: V Nemčijo, na Švedsko, v Francijo in drugam.

Johnson: „Vrata agresije je treba zapreti!“

V minulem tednu je vladalo v Vietnamu začasno zatišje, ko sta obe vojskujoci se strani sklenili praznovati v premirju lunino novo leto. Premirje je trajalo od četrta do nedelje, se pravi štiri dni.

Komunisti so v svoj mirovni poziv vključili južnovietnamske in druge vojaške oddelke, Amerikance pa izvzeli, tako, da so imeli možnost med premirjem naprej napadati izključno ameriške postojanke. V času premirja so komunisti izvedli nad 80 napadov, ki pa so bili vsi manjšega obsega.

Amerikanci so na napade odgovarjali v svojo obrambo, niso pa izvedli nobenih napadalnih akcij. Ko pa je premirje v nedeljo zvečer poteklo, so ameriška letala komaj 25 minut po preteku premirja izvršila hude napade na komunistične postojanke v Južnem Vietnamu. Prav tako so odvrle na stotine bomb veletrdnjave B-52 z oporišč na otoku Guam v Tihem oceanu.

Tik pred začetkom premirja je saigonska vojaška vlada objavila, da so nekateri častniki pripravljali državni udar, pa so jih pravočasno odkrili in preprečili novo zmedo. Amerikanci so pred in med premirjem dovažali nove skupine svojega vojaštva iz ZDA na bojišče, tako, da število ameriških oddelkov že presega število 200.000. Po izjavah Mc Namara bodo do konca letošnjega leta zvišali število ameriških vojakov v Vietnamu, če bo to zahteval položaj, na 400.000, število, s katerim so zavrnili komunistični napad na Korejo leta 1950.

Med rdečo Kitajsko in ZSSR se bje hud beseden dvoboj zaradi sovjetskega neodločnega zadržanja v vietnamskem vprašanju. Peking očita Moskvi, da se je prodala Amerikancem in da je postala boječa, istočasno pa grozi Amerikancem in vsemu svetu, da se ne boji spopada s komer koli.

Johnsonova mirovno ofenziva se je zaključila, toda, kakor kaže, brez uspe-

ha. Ameriška vlada je skupno z ostalimi zavezniki storila vse, da bi pripravila vietnamske komuniste na mirovna pogajanja, toda pozitivnega odgovora doslej ni bilo. Zato stoji Johnson pred novimi odločitvami v vojni v Vietnamu. Prva odločitev, ki jo bo moral storiti, bo nadaljevanje bombardiranja severnega Vietnama. Ameriški generali zahtevajo čim prejšnjo obnovo bombardiranja ker so z izvidniškimi poleti nad severnim Vietnamom ugotovili, da so komunisti izkoristili že mesec dni trajajoč mir za popravila porušeni odstop in poškodovanih cest. Johnson odgovarja, da „morajo vrata miru ostati na široko odprta“, toda dostavlja: „Vrata agresije pa je treba zapreti in zakleniti.“ Tudi je poudaril, da se ZDA ne bodo umaknile iz Južnega Vietnama, dokler tej državi ne bo zagotovljen miren in svoboden razvoj za bodočnost.

Ameriški obrambni minister Mc Namara je mnenja, da se bodo vojaške akcije stopnjevale vsaj tja do junija 1967, obstaja pa nevarnost razširitve vojne, ker so se razširila poročila, da se na udar spet pripravlja severna Koreja proti južni, da bi tako Amerikanci imeli dve fronti v Aziji. V nobenem slučaju pa da Kitajsko ne namerava direktno poseči vmes, ker se boji ameriških atomskih napadov. Pet južnih provinc je komunistična kitajska vlada že proglasila za vojno področje in uvedla najstrožje varnostne ukrepe.

Da bi zapletla Moskvo v vietnamski spor, je rdeča Kitajsko opozorila sovjete, da jim ne bo dovolila po suhem preko svojega ozemlja dovažati vojaški material vietnamskim komunistom, pač pa bodo morali to delati po morju. Peking tako upa, da bodo sovjetske ladje prišle v konflikt z ameriški ladjami in letali ter se bo tako Moskva nehoti morala odločneje spoprijeti z Amerikanci. Na vsak način pa ima Kitajsko namen zaposliti Amerikance v Aziji za dolgo dobo.

Wyszynski odgovarja Gomulki

Odločni poljski kardinal Wyszynski je minulo nedeljo izjavil, da „poljska vlada ne bo mogla nikdar izločiti katoliške Cerkve iz svetovnega dogajanja.“ Kardinal je s to izjavo indirektno odgovoril zahtevi poljskega komunističnega predsednika Gomulke, da morajo biti vsa politična dejanja Cerkve vedno v skladu s političnimi dejanji poljske komunistične vlade.

Kardinal Wyszynski je nadalje poudaril, da je Vatikanski koncil dal vsem škofom velike tuzemske naloge, „s tem tudi škofom Poljske, države, v kateri obstaja ločitev Cerkve od države in kjer se na vse mogoče načine trudijo, da učenje sv. pisma ne bi prodrl v življenje prebivalstva.“

Kardinal je nato popisal naraščajočo vlogo Cerkve v vsakdanjem življenju posameznika in narodov ter poudaril, da „tako ne bo mogoče prenehati vzdrževati teoretično črto med Cerkvi-

jo in državo.“ Z ozirom na katoličane, ki kritizirajo pismo poljskih škofov za pomirjenje z Nemci v duhu medsebojnega odpuščanja in pozabe krivic, je Wyszynski poudaril: „Niso pravilno razumeli vseh naših misli... Težko je biti dosleden kristjan, zlasti za tiste, ki se odpravijo vplivu Cerkve v svojem vsakdanjem življenju...“

Škof Zygmund Choromanski, tajnik poljskih škofovskih konferenc, pa je v nedeljski pridigi povedal: „Poljski katoličani danes prestajajo težko preizkušnjo vere.“ Glede na vladno proticerkveno propagando zaradi škofovskega pisma je Choromanski izjavil: „Vsled neprestane radijske in televizijske propagande so mnogi zmedeni, stvari jih begajo, zlasti, ko vlada trdi, da se ne bori proti veri. Toda, če se vlada bori proti škofom, proti duhovnikom, se s tem bori proti Cerkvi, kajti brez škofov in duhovnikov ni Cerkve.“

I Z T E D N A V T E D E N

V Italiji je notranji spor v krščanski demokratski stranki povzročil novo politično krizo. Fanfanijevci so v parlamentu glasovali proti socialističnemu zakonskemu osnutku o državnih otroških vrčih in njenih voditeljih. Krščanski demokratski predsednik Aldo Moro je po glasovanju ogorčen odšel v predsedniško palačo in podal ostavko celokupnega kabineta. Predsednik republike dr. Saragat je začel takoj s konzultacijami bivših predsednikov re-

Pa je še vedno v Jugoslaviji okrog 300.000 ljudi brezposelnih. Še bi lahko s konkretnimi podatki prikazovali nesrečo, ki jo je komunizem prinesel našemu narodu. Naj bo že to dovolj, da nas še bolj utrdi v prepričanju, kako jasen je naš cilj: Delati in vse žrtvovati, da pripomoremo k osvoboditvi domovine, tako, da bodo naši bratje deležni tistega blagostanja, kakor ga uživajo državljani svobodnih držav v Evropi in v svetu.

publike, predsednika senata in parlamenta zaradi določitve novega predsednika vlade.

Stranke dosedanje vladne koalicije — socialistična, socialdemokratska in republikanska stranka — so javno obsodile rovarjenje nekaterih poslancev kršč. demokratske stranke proti sedanjji vladi. Zatrjevale so, da so že site notranjih preklarij v kršč. demokratski stranki, ki spravljajo neprestano v nevarnost stabilnost vlade. Od nje zahtevajo, da končno uredi svoje notranje razmere, sicer bodo zahtevali razpis volitev.

Fanfani se je na seji vodstva stranke opravičeval, da on osebno pri padcu vlade nima nič skupnega z akcijo poslanske, ki so v parlamentu glasovali proti Aldu Moru. Označil je tako početje celo za „odvratno“ in zahteval, da mu je treba napraviti konec, ko se poslanci norčujejo iz strankine discipline, skrivajoč se za tajno glasovanje.

Slovenska tragedija na Tronadorju

V Sv. Sloveniji z dne 20. januarja smo poročali o slovenski mladini na počitnicah. Objavili smo, da je odšlo tudi več fantov in deklet v Bariloče. Veseli smo bili tega odhoda mladine v zdravo naravo. Nihče si pač ni mogel misliti, da bo prav iz te slovenske mladinske skupine nastala nova slovenska tragedija. Danes je to že skoro gotovo kruto dejstvo. Slovenskemu izseljenškemu duhovniku Jožetu Kastelicu, ki mu je vzela življenje mogočna Aconcagua leta 1940, ter idealnemu slovenskemu fantu, enemu od pionirjev slovenskega andinizma v Argentini, Tončku Pangercu, ki je skupno z nemškimi planinskimi tovarišem Schmollom našel ledeni grob 17. januarja 1954 v gorovju Paine na jugu Argentine in Čila, sta se sedaj pridružila še dva slovenska fanta — Božo Vivod in Tomaž Kralj, za katerima je prejšnji teden izginila sleherna sled na Tronadorju v Bariločah.

Slovenska mladina je letos odšla v Bariloče v dveh skupinah. Prva je odšla 30. decembra 1965. V njej so bili: Metka in Jožek Debeljak, Anica Mehle, Marija Fink, Metka Gasar, ing. Jože Kosanc, lic. Lojze Mehle in Tomaž Kralj. Dne 13. januarja so pa odpotovali v Bariloče: Tine Debeljak ml., Tone Mizerit, Franci Sušnik, Božo Vivod, ga. Marjana Marn, njena hčerka Terezika Marn, Milica Hribar, Elizabeta Mele, Marica Sušnik, Marjana Homovc in Olga Sladič. Posebej pa so še odšli tačas v Bariloče: Ciril Markež, Stane Žužek, Tone Žužek, Janež Škulj in sin dr. Julija Savellija Južče Savelli.

Iz prve skupine se je v nedeljo dne 23. vrnila v Bs. Aires gđ. Meta Debeljakova. O taborjenju slovenske mladinske skupine ter o tragediji na Tronadorju nam je povedala naslednje:

V nedeljo 16. januarja je bil Božo Vivod pri maši v Bariločah, nato je odšel s Tomažem Kraljem, dr. Vojkom Arkom in njegovim sinom ter otroki Franceta Jermana k jezeru Tonček — Lago Tonček, kjer so se spominjali obletnice smrti pokojnega Tončka Pangerca, po katerem ima laguna ime. Dr. Vojko Arko je spregovoril nekaj komemorativnih besed.

Od tu je Božo Vivod odšel k Pod skalco, kjer so bile slovenske skupine. Tu je bil pri drugi maši, ki jo je imel argentinski duhovnik ob znamenju škofa Rožmana. Tu so bili slovenski fantje in dekleta ves ta dan. Zvečer je bil Božo Vivod z ostalimi še pri tretji maši prav tako ob Rožmanovem znamenju, ki jo je imel drugi argentinski duhovnik. Nato se je vrnil v Bariloče.

Drugi dan, v ponedeljek 17. januarja, je g. France Jerman, ki je bil čez nedeljo v Bariločah pri družini, popeljal Tomeka Kralja in Božo Vivoda pod Tronador. Tu sta se Tomek in Božo odločila, da ne bosta šla na Boneto, kakor sta nameravala poprej, ampak na Tronador ter sta hotela priti na njegov vrh Argentino, na katerem je bil pred tednom dni Tomek Kralj in je pot do tja dobro poznal. Tako sta v ponedeljek dne 17. januarja nastopila zadnjo turistično pot opremljena z vsemi planinskimi potrebščinami, spalnima vrečama, vrvmi, derezami in hrano. Nameravala sta se jima pridružiti tudi Tine Debeljak ml. in Ciril Markež, pa nista imela derez. Dogovorjeno je bilo, da se bosta v sredo 19. vrnila v Jer-

manovo gostišče. Ker ju ni bilo, se je vseh loteval strah, da se jima je morda zgodila nesreča. Ko ju ni bilo niti v četrtek 20. t. m., je bila slutnja še večja. France Jerman se je v večernih urah odpeljal v Bariloče ter o nesreči na Tronadorju najprej obvestil dr. Vojko Arko, bariloški andinski klub, orožništvo ter radijsko postajo. Ves aparat je bil takoj postavljen v akcijo. Radijska postaja je oddajala poročila in prosila za pomoč, orožništvo je takoj organiziralo svojo reševalno ekspedicijo z zdravnikom, bariloški andinski klub, v katerem se tudi udeležujejo bariloški slovenski planinci, pa svojo. Od Slovencev sta odšla takoj z reševalno ekspedicijo dr. Vojko Arko in lic. Stane Žužek, ki sta v petek 21. januarja odšla na Tronador.

Gđ. Meta Debeljakova je v petek, 21. januarja, popoldne odpotovala iz Bariloč in ve povedati samo to, da so bili vsi v Bariločah zelo zelo zaskrbljeni, da bi mogli najti oba pogrešana slovenska fanta še živa.

Tako Meta Debeljak.

V Buenos Airesu o nesreči na Tronadorju nismo vedeli nič do sobote, 22. januarja, popoldne, dokler ni te novice telefonično sporočil v Buenos Aires sam France Jerman. Zaradi slabe telefonske zveze ni bilo točno znano, kdo vse se je ponesrečil. Eno ime je pa bilo dobro slišno in sicer Božo Vivod. Jermanovo telefonsko poročilo je bila obnem prošnja g. Debeljakovi, naj bi na nesrečo pripravila go. Vivodovo. Med tem je drugo brzojavno sporočilo poslal v Buenos Aires g. Zorko Simčič vseuč. prof. g. dr. Milanu Komarju s prošnjo, naj o nesreči previdno obvesti go. Anico Kraljevo. G. Simčič je v brzojavo tudi navedel, da se „reševalna dela nadaljujejo toda brez izgledov na uspeh“. Ko je ga. Anica Kraljeva zvedela za nesrečo na Tronadorju, je v nedeljo, 23. jan., z letalom odpotovala v Bariloče, kjer živi njena hčerka ga. Lučka por. s Francetom Jermanom.

Med tem so o nesreči slovenskih fantov začele poročati že tudi buenosaireske radijske postaje ter so objavljale poročila orožniškega poveljstva v Bariločah o reševalnih ekspedicijah orožništva, ki pa da niso dala nobenega uspeha. Tudi listi v Buenos Airesu so začeli objavljati poročila. Zlasti večernik La Razón (ponedeljek 24.) in jutranjik El Mundo (torek 25.).

V ponedeljek so poročila iz Bariloč navajala, da je orožništvo objavilo, da je Božo Vivoda in Tomeka Kralja smatrati za izgubljena in je zato ustavilo nadaljne reševalne ekspedicije. Civilne reševalne ekipe, tako članov Bariloškega andinskega kluba kakor tudi slovenskih planincev, so pa še naprej na terenu. Iščejo še naprej pogrešana slovenska fanta, toda izgledov, da bi ju mogli dobiti še pri življenju, ni nobenih.

V ponedeljek, dne 24. januarja, se je z brzojavom oglasila iz Bariloč ga. A. Kraljeva, mati pogrešanega sina Tomeka. Brzojavko je poslala na Ramón Falcón ter v njej pravi: „Obvestite Vivodove, da se reševalna akcija nadaljuje, čeprav brez izgleda na uspeh. Bog nam bodi v pomoč.“

Novica o nesreči Božo Vivoda in Tomeka Kralja je na slovensko javnost napravila silen vtis. Vse sočustvuje s tako kruto prizadetima družinama.

Splošno prevladuje mnenje, da bo novo italijansko vlado znova sestavil Aldo Moro. Naročilo za sestavo vlade je že dobil.

Ameriški predsednik Johnson je poslal državnemu kongresu v odobritev državni proračun v višini 112.800 milijonov dolarjev. Je to največji ameriški proračun, kajti dosedaj noben ameriški zvezni proračun ni presegal višine 100 milijard dolarjev.

De Gaullovo nastopanje proti sedanjemu ustroju Skupnega evropskega trga ter zahodno evropski obrambni skupnosti je povzročilo, da je tretja obletnica podpisa prijateljske pogodbe med Francijo in Nemčijo šla mimo po-

vsem neopaženo. Ob triletnici njenega podpisa (22. januarja 1963) se je niso spominjali ne v Parizu in ne v Bonnu.

V Indiji je bila izvoljena za naslednika v Taškentu umrlega predsednika vlade Lala Bahadurja šastrija Nehrujeva hčerka Indira Gandhi. Nova predsednica indijske vlade je stara 47 let, je vdova in mati dveh otrok. Skupno s svojim očetom je bila v času bojev za indijsko neodvisnost več let v zaporu. Pred imenovanjem za predsednico vlade je v vladi zavzemala položaj ministra za informacije. Indira Gandhi je prva žena, ki bo kot predsednica vlade vodila indijsko svetovno silo 500.000 milijonov ljudi.

SESTANEK ZAUPNIKOV SLOVENSKE KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

Poverjenišvo SLS ga je sklicalo za nedeljo 23. t. m. na Slovenski pristavi v Moronu. Nekateri so se bali, da v tej dobi udeležba na njem ne bo najboljša. Mesec januar je namreč že čas počitnic in vročina marsikoga odvrne od udeležbe na prireditvah. Pa je bil strah o slabi udeležbi neutemeljen. Na zaupniški sestanek je prišlo lepo število strankinih zaupnikov iz vseh slovenskih naselij na področju Vel. Buenos Airesa. Tako lepa udeležba priča, da se slovenski fantje in moške zanimajo za politična vprašanja in s tem samo potrjujejo potrebo po političnem delovanju in udeleževanju tudi v emigraciji.

Pred sestankom zaupnikov je bila na Slovenski pristavi redna nedeljska maša. Tokrat že ob deveti uri, da je bilo potem več časa za zborovanje. Imel jo je č. g. župnik Matija Lamovšek.

Sestanek zaupnikov SLS je začel

g. MILOŠ STARE,

podpredsednik slovenske krščanske demokracije. Toplo je pozdravil strankine funkcionarje, ki so se odzvali vabilu Poverjenišva in prišli na sestanek, nato pa povedal namen sestanka. Njegovo sklicanje so narekovala razna notranja vprašanja, ki jih je treba rešiti še, to leto in o katerih morajo biti pristajši stranke poučeni. Zatem je pa podal obširen in pregleden oris zunanjepolitičnega dogajanja v svetu, zlasti v zadnjem času ter dogodkov v domovini predjem od zadnjih komunističnih ukrepov za ureditev zavoženega gospodarstva. Svoja izvajanja je podprl z izredno zanimivimi odstavki iz pisma, poročil in referatov načelnika Slovenske ljudske stranke g. dr. Mihe Kreka. Udeleženci zaupniškega sestanka so jih poslušali z vidno pozornostjo ter zanimanjem.

Nato je g. Miloš Stare prikazal delo predsednika dr. Mihe Kreka in s konkretnimi dejstvi pokazal kako vztrajno si dr. Krek prizadeva, da bi prišlo do osvoboditve slovenskega naroda. Pri tem je poudaril, da dr. Krek vztraja kljub temu, da okolnosti, v katerih dela, večsah niso naklonjene njegovemu delu. Kako majhni bi se zdeli sami sebi tisti slovenski emigranti, ki dr. Kreka napadajo in klevetajo, če bi trezno presodili svoje razdiralno delo.

S pritrdjevanjem so strankini zaupniki potrdili svoje zaupanje načelniku stranke in hvaležnost za njegovo požrtvovalno in težko delo za koristi slovenskega naroda v domovini in izseljenstvu.

Iz izvajanj g. Miloša Stareta je bilo razvidno, da je nujno, da stranka s svojim organiziranim delom nadaljuje in po svojih močeh pomaga rušiti komunistično diktaturo v domovini.

Po njegovem poročilu je tajnik Svetloškega oddelka pravne fakultete Katoliške univerze v Buenos Airesu

g. PAVEL FAJDIGA

poročal o septembrskem kongresu komunističnih partizanov v domovini. Navajal je med drugim glavne odstavke iz Titove poslanice partizanskemu kongresu, kakor tudi iz Rankovičevega govora, ki oba pozivata partizanske bojeve, da morajo ohranjati vedno žive ideje komunistične revolucije. Izvleček iz poročila bomo objavili v prihodnji številki.

Izvajanja g. Fajdige so zaupniki nagradili z odobravanjem.

V zvezi s Fajdigovim referatom o partizanskem kongresu je g. Miloš Stare je opozoril strankine zaupnike, da je že s sklepi na partizanskem kongresu nakazano kakšno mora biti delo in za držanje slovenske politične emigracije.

Naslednja točka je bil razgovor o Narodnem odboru in o njegovem zadnjem pregledu ter o delu v bodočnosti. V tej zvezi je g. Miloš Stare opisal nastanek Narodnega odbora in poudaril, da je to politična ustanova, ki jo sestavljajo zastopniki treh političnih strank, t. j. slovenske krščanske demokracije, slovenske liberalne stranke in socialdemokratske stranke. Vsak slovenski izseljenec se more opredeliti za eno od teh političnih formacij. Krščanska demokracija je danes v Evropi ena najmodernejših strank in so npr. v Nemčiji vključeni vanjo tako protestanti kot katoličani in tudi v italijanski krščansko-demokratski stranki so v notranji sestavi različni tokovi. Zato tudi ni prav nobene ovire, da se ne bi slovenski izseljenci, ki priznavajo krščansko demo-

formaciji in preko nje bili soudeleženi pri delu v Narodnem odboru.

Ustanovna listina Narodnega odbora pa dopušča tudi vključitev novih političnih strank v Narodni odbor, toda doslej se ni prijavila še nobena nova politična formacija za vključitev v Narodni odbor.

V zvezi s programom krščansko-demokratske stranke je prikazal vsebino okrožnice tajništva stranke, ki prosi za predloge za morebitno spremembo ali dopolnitev strankinega programa, ki je bil bil objavljen leta 1954.

Posebej je opozoril na zanimivo anketo v Zborniku Svobodne Slovenije o političnih ciljih slovenskega naroda in o slovenskem državno-pravnem programu. Pozival je navzoče, naj pazno preberejo odgovore v anketi in bodo še bolj spoznali kako resnega študija zahtevajo ta vprašanja, in da slovenski problem ni tako enostaven, kakor ga hočejo nekateri prikazovati. Odgovori v anketi še prav posebej kažejo kako kompliciran je slovenski problem.

Nato je imel član načelstva stranke

g. RUDOLF SMERSU

referat o volitvah, katere bo v bodočem letu izvedla krščanska demokracija med slovenskimi izseljenci v svetu. Pojasnjeval je, kako se bodo vršile volitve v skladu s strankinim pravilnikom, kako je spopolnjevati spiske članic in članov krščanske demokracije. Sporazumno so bili določeni nato tudi zaupniki v posameznih okrajih, ki bodo sprejemali prijave.

OBSODBA SRAMOTNEGA NAPADA

V naslednjem je g. Miloš Stare prebral članek, ki ga je pod naslovom „Slovenska kulturna akcija in Velikonočna literarna nagrada“ objavil melbourski „Slovenski vestnik“ v številki 9 z dne 23. septembra 1965.

V članku omenjeni list napada slovensko politično emigracijo v Argentini kot celoto, zatem Slovensko kulturno akcijo in posebej še Narteja Velikonjo.

Pri slovenski politični emigraciji v Argentini „obsoja njen omejeni in zamajeni program, njeno kulturno in politično kratkovidnost, njen provincializem in nesposobnost“. Slovenski kulturni akciji zamerja, da je svojo literarno nagrado poimenovala po Narteju Velikonji, ki da je bil po mnenju omenjenega avstralskega lista „malopomenben literat, ki je med vojno zavzel izrazito protikomunistično, nemškutarsko, ne samo protikomunistično, temveč tudi protipartizansko stališče.“

V zvezi s tem obžalovanja vrednim sramotenjem in klevetanjem pokojnega Narteja Velikonje je zbor zaupnikov slovenske krščanske demokracije soglasno ugotovil:

1. Odločno obsojamo sramotni napad, ki ga je objavil ta list na slovensko demokratsko emigracijo v Argentini, Slovensko kulturno akcijo in na pok. Narteja Velikonjo. Obsodba zaupnikov slovenske krščanske demokracije velja izdajatelju in uredniku lista, kakor tudi piscu članka.

2. Slovenska kulturna akcija ni mogla dati literarni nagradi, ki jo je razpisala, bolj primernega naslova kot ga je s tem, da jo je imenovala Velikonočna literarna nagrada.

3. Ugotavljamo, da je lik Narteja Velikonje tako vzvišen, njegovo delo tako človekoljubno, njegovo narodno prepričanje tako globoko, da ne potrebuje nobene obrambe. Narteja Velikonjo so komunisti umorili, ker je bil nepopustljiv v svojih krščanskih načelih, ljubezni do naroda in je z vso odločnostjo obsodil komunistične in partizanske zločine.

VOŠČILO DR. PUŠU

G. Miloš Stare je zatem opozoril strankine zaupnike, da je 12. t. m. v New Yorku praznoval 70-letnico življenja g. dr. Ludovika Puša, glavnega tajnika stranke. Prikazal je njegovo delo in zasluge za kršč. demokracijo, nakar so zaupniki z živahnim odobravanjem sprejeli predlog, da se dr. Pušu s sestanko pošlje zahvala za njegovo delo, čestitke k jubileju in prijateljske pozdrave.

DR. KREK IN DR. KULOVEC TER SLOVAKI

V debati, ki je sledila, je g. Miloš Stare odgovarjal na razna vprašanja in dajal ustrezna pojasnila.

Med drugim je bilo tudi stavljeno vprašanje, kaj je resnice na tem, da naj bi bila dr. Kulovec in dr. Krek v razgovorih s slovaškimi odpravniki poslov en dan pred Hitlerjevim napadom na Jugoslavijo predlagala ustanovitev slovenske države po vzoru Slovaške, kakor naj bi izhajalo iz objavljenih dokumentov, ki so jih prinesli tudi nekateri izseljenski listi.

Na to vprašanje je g. Stare odgovoril, da je vprašal naravnost dr. Kreka, kaj so vsebovali tedaj razgovori s slovaškimi poslaniki in če sta stavila kakšne predloge z dr. Kulovcem.

Krekov odgovor vsebuje v glavnem tole: S slovaškimi ljudmi v poslanstvu v Beogradu smo bili prijatelji. Tudi njihov nastanek države so razlagali kot vojno nujnost. Drugače smo govorili o slovenskih interesih, ki so jih razumevali kot mi, bili so dobri katoliki in veliki prijatelji Slovencev, Orli, prosvetarji, zadržniki, vse tako, ali vsaj podobno kot mi.

Slovaški odpravnik poslov je dr. Kulovec ponudil zaščito za naju, azil v poslanstvu, ko pride Hitlerjeva vojska. Po posvetovanju sva z dr. Kulovcem rekla, da tega ne moreva sprejeti, ker je izvršni odbor stranke sklenil, da morava tja, kamor bo šla vlada v slučaju vojnega napada. To sem sporočil odpravniku. Pa je zopet obiskal dr. Kulovec in ponujal svojo pomoč. Govoril smo — vsak zase — nikoli vsi trije — o Hitlerjevih načrtih s Slovenijo. Midva sva vsak po svoje izrazila svoj strah, kaj se bo zgodilo z našimi ljudmi in ga prosila, naj stori, če bo v teku okupacije kaj mogel, da bi se okupacijski režim omilil. To je bilo vse. Vljudnosten razgovor o groznih težavah in nevarnostih, ki so nas zasipale.

Da je Slovak potem nekaj pisal, ni sva nič vedela. Kaj je pisal, še manj. Kar je sedaj objavljeno iz tozadevnih dokumentov, je samo delo tistih, ki so podpisani na papirjih. Ničesar niso pisali po najinem odobrenju ali v sporazumu z nama. Vse je samo njihovo delo — verjamem, da pri Slovaku iz najboljšega namena, da Slovincem pomaga.

Zaupniki so na tem primeru ugotovili, kako lahko je vsako stvar pojasniti, kadar je dobra volja. Pošteno je vedno najprej vprašati prizadete, kaj je na stvari, ne pa objaviti napad z dodanimi klevetami in podfikanji.

Pred zaključkom je Miloš Stare pozdravil še g. Ivana Pekola iz San Luisa, ki se trenutno mudi v Buenos Airesu in je prišel na sestanek strankinih zaupnikov. Prosil ga je, naj ponesse naše pozdrave Slovincem v San Luisu z željo, da naj tudi tam, četudi so maloštevilni, dvigajo prapor krščanske demokracije.

VZ TEDNA V TEDEK

(Nadaljevanje s 1. strani)

Perujska vlada je z ozirom na sklepe zadnje komunistične trikontinentalne konference na Kubi o organizirani gverilski vojni po državah Latinske Amerike, zahtevala izredno zasedanje Organizacije ameriških držav. Zahteva perujske vlade je naletela na ugoden odmev v državah Južne Amerike.

V Dominikanski republiki se je večina častnikov pokorila začasnemu dominikanski vladi ter je odšla v inozemstvo, da bi omogočila pomirjenje v državi in izvedbo demokratičnih volitev. V Londonu je tako odšel za vojaškega atašeeja tudi vodja zadnjega upora konstitucionalistov polkovnik Caamaño.

Na skupščini Skupnega evropskega trga, ki zaseda v Strasburgu, so predstavniki držav, ki sestavljajo to vrhovno evropsko ustanovo, napadli De Gaullovo Francijo zaradi njene zahteve, da je treba okrniti delokrog evropskih skupščin ter ji odvzeti dosedanja nadzorni pomen in funkcije. Govorniki, ki pripadajo krščanski demokraciji, socialističnim in liberalnim strankam, so izrekli zaupnico predsedniku te evropske komisije Walterju Hallsteinu, proti kateremu zlasti nastopa De Gaulle in zahteva njegovo zamenjavo.

Na Madžarskem je komunistična policija v industrijskem mestu Csepel zaprla nad 160 delavcev, ko so demonstrirali zaradi vedno večje draginje ter zahtevali kruha zase in svoje družine.

V Iranu so odkrili zaroto proti šahu. Zaprl so 55 oseb, ki so za atentat na vladarja in za zrušenje sedanje vlade dobile orožje iz inozemstva. Za 8 zarotnikov vojaški državni tožilec zahteva smrtno kazen.

1966 — leto koncilskega jubileja

Pod gornjim naslovom je msgr. Janez Jenko, škof slovenskega Primorja, izdal za novo leto pastirsko pismo z naslednjo vsebino:

Vstopili bomo v Gospodovo leto 1966, prvo po končanem 2. vatikanskem cerkvenem zboru. Vse do binkošti, t. j. do 29. maja, bomo doživljali čas koncilskega jubileja, ki ga je razglasil sv. oče ob zaključku cerkvenega zbora.

Kakor je bila prva Jezusova beseda rojakom: „Delajte pokoro, približalo se vam je nebeško kraljestvo“ (Mt 4, 17), tako nas sedaj kliče Kristusov namestnik na zemlji, naj v dnevih koncilskega jubileja očistimo svoja srca. Kdo ne ve, da človekovo uho, še bolj pa srce, ni pripravljeno sprejeti božje besede, dokler je človek sam zakopan v grehe in strasti? Dokler smo preveč zapleteni v posvetne skrbi in naslade, nismo sposobni poslušati tega, kar nam želi povedati koncil.

Koncilski jubilej je namenjen vsem božjemu ljudstvu, duhovnikom, pastirjem kakor tudi vernikom laikom ne glede na razlike starosti, spola, izobrazbe in družbenega položaja. Na vse, ki jih je obšla krstna voda, se obračamo in jih vabimo, da se v teh petih mesecih notranje prerode.

Ko papež tako naglašja potrebo notranje obnove, nikakor ne želi podcenjevati zemeljskega človeškega udeleževanja, ki ga zahteva zapleteno in hitro se razvijajoče vsakdanje življenje v človeški skupnosti. Dobro vemo, kako je potreben kmet, obrtnik, delavec, upravni uradnik, profesor, znanstvenik, zdravnik, vojak. Vsak od teh opravlja v ogromnem človeškem stroju potrebno in koristno delo, brez katerega ne moremo živeti.

Vsak od teh koristnih in potrebnih delov človeške skupnosti pa ima še lastno potrebo po Bogu, verskem in liturgičnem življenju. Tudi bo vse drugače vršil svojo službo v družbi, če se

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Predsednik dr. Illia o obnovitvenih delih v državi

Predsednik republike je bil 22. januarja na obisku v provinci Salta. Simbolično je začel dela za zgraditev velikega jezera ob izlivu rek Guachipas in Arenales na meji treh okrajev Chichas, La Viña in Guachipas. Dela bodo stala 4.000 milijonov pesov. Zgrajena zajezitev rek bo omogočila namakanje 110.000 hektarjev zemlje v provincah Salta in Santiago del Estero.

Ob tej priložnosti je dr. Illia v govoru naglašal, da ni mogoče doseči političnega, socialnega in gospodarskega edinstva v republiki, če se razvoj in napredek ne vrši harmonično. Zato je vlada izdelala državni načrt za obnovo, v katerem so obsežena vsa javna dela, ki jih je treba v republiki izvršiti, ker so nujna za nadaljnji gospodarski razvoj države. Dalje je naglašal, da se je vlada zelo malo posluževala propagande, na drugi strani je pa svoboda informiranja navadno bila uporabljena proti vladi. V tem pogledu je zatrjeval, da vlada ne vztraja trmasto pri trditvi, da je vse prav, kar napravi, pristavi pa, da junštvo in vrlina ne obstojata v tem, da nekdo trmasto vztraja pri napakah, ampak v tem, da se napake popravijo, če je to v večjo korist države.

Volitve

V nedeljo bodo v provinci Jujuy. Volili bodo guvernerja, viceguvernerja in provincijske poslance. Poročali smo že, da je vlada volitve preložila od 9. januarja na 30., ker je ugotovila, da je bilo v volivne imenike vnešenih več

Člani omenjene gorske odprave hočejo doseči vrhove v jugozahodnem delu province Santa Cruz na meji s sosednjo republiko Čile. Področje, v katerem so ti gorski vrhovi, so znani kot kraji neprestanega dežja, kajti letna višina padavin se giblje med 5 in 7.000 milimetrov. Skoro neprestano deževje spremljajo tudi močni viharji, ki dosegaajo hitrost do 200 km na uro. List navaja, da na vrhove, kamor

bo živo zavedal, da odgovarja Bogu za svoje stanovsko delo. Zato je verska obnova, h kateri nas kliče Cerkev, nad vse važna in potrebna.

Skupnostni duh

Pripadniki božjega ljudstva smo, člani velike božje družine. Človek pride na svet v družinskem okolju, ki ga z veseljem in ljubeznijo sprejme. Tudi kot kristjani smo se rodili v krogu župnije, duhovno rasli in napredovali v župnijski skupnosti. Nedeljska maša, večji cerkveni prazniki, verouk, prvo obhajilo, birma, to so važni dogodki našega verskega življenja.

Morda se je komu zdelo dovolj, da sam zase moli, nekje v samoti prisostvuje sv. maši ter misli, da je zadosti, če samo nase misli, čisto nič pa mu ni mar njegovih bližnjih. To diši po Kajnovi miselnosti: „Ali sem mar jaz varuh svojega brata?“, ki je čisto nekrščanska, nemoralna.

Najvažnejša zapoved je in ostane zapoved ljubezni do Boga in do bližnjega. „Kdor ne ljubi svojega brata, ki ga vidi, kako bo mogel ljubiti Boga, ki ga ne vidi?“, nas opozarja apostol Janez.

Z vedrim čelom

Ne vemo, kaj nas čaka v novem letu, s kakšnimi težavami se bomo morali boriti, ali bomo želi uspehe ali neuspehe. Eno pa je gotovo: v božjih rokah smo. Bog nas očetovsko ljubi in materinsko za nas skrbi.

Zato ni razloga za pretiran strah in za črnoglednost; obratno: polni zaupanja stopajmo skozi Rdeče morje preizkušen sedanjega časa v obljubljeni deželo. Če je Bog nekdanj spremljal Izraelce v ognjenem in temnem oblaku, vemo, da nas sedaj spremlja kot evharistični Kralj in Glava Cerkve.

Zato pa: veselo in blagoslovljeno novo leto 1966!

† Janez Jenko

škof Slovenskega Primorja

tisoč Bolivijancev, ki so na delu v tej provinci.

Za volitve je veliko zanimanje. Politčna javnost jih pričakuje z radovednostjo. Te volitve naj bi bile nekaj barometer ljudskega razpoloženja zlasti v merjenju političnih sil med vladnimi ljudskimi radikali in raznimi peronističnimi skupinami. Ljudski radikali se pomembnosti teh volitev zavedajo, zato so vrgli v volivno kampanjo ves svoj strankin aparat. Sam predsednik stranke dr. Balbin je odšel na agitacijo ter dnevno govori na raznih shodih. Prav tako je odšlo v Jujuy nad 20 radikalnih poslancev.

Volilna kampanja se je začela že tudi v provinci Mendoza, kjer bodo imele volitve dne 14. aprila t. l. Tu so v koaliciji konservativni demokrati in ljudski radikali proti peronističnim skupinam. Ti dve stranki sta v provincijskem parlamentu tudi nedavno izglasovali sedanjo provincijsko ustavo.

V Patagoniji je ogromen požar na področju 40.000 hektarjev uničil pašnike in gozdove. Na posestvih je poginilo 600 glav goveje živine, več konj in svinj, ostala živina se je napol pobesnela rešila s pobegom. Veliko od te živine bodo morali pobiti zaradi hudih oklepin, prav tako tisto, ki je od ognja oslepel. Požar je povzročil eden od poljedelskih delavcev, ki je zakuril ogenj, da bi si spekel meso. Zaradi vetra se je začel požar z vso naglico širiti naprej. Doslej tega delavca še niso dobili in ne vedo ali se je mogel rešiti, ali pa je postal žrtev požara tudi on.

Slovensko-argent. odprava na Kontinentalni led

Buenosaireški jutranjik Clarín z dne 18. januarja t. l. poroča, da je dne 17. t. m. odšla na Kontinentalni led Slovensko-argentinska gorniška odprava, ki jo sestavljajo Slovenci Peter in Jurij Skvarča iz Buenos Airesa, Jože Vodnik, gradbenik iz Puerta Deseado v provinci Santa Cruz, ter Osvaldo Troiani in Avgust Mengelle.

Člani omenjene gorske odprave hočejo doseči vrhove v jugozahodnem delu province Santa Cruz na meji s sosednjo republiko Čile. Področje, v katerem so ti gorski vrhovi, so znani kot kraji neprestanega dežja, kajti letna višina padavin se giblje med 5 in 7.000 milimetrov. Skoro neprestano deževje spremljajo tudi močni viharji, ki dosegaajo hitrost do 200 km na uro.

List navaja, da na vrhove, kamor se odpravila navedena gorska skupina, še ni stopila človeška noga. Naskok teh vrhov je zelo nevaren. Največja obramba gorskih grebenov, pred gorniki so navpične stene in zelo pogosti plazovi ledu ter skalovja, ki jih prožita orkanski veter, dež ter sneg. Odpravi želimo mnogo sreče in poln uspeh. Peter in Jurij Skvarča sta znana gornika ne samo med Slovenci v Argentini, ampak tudi med argentinskimi andinisti. Napravila sta doslej že več drznih tur, zlasti na vrhove na Kontinentalnem ledu. V Zborniku za leto 1965 je drzne ture na vrhove Kontinentalnega ledu popisal Peter Skvarča. Turo na Cerro Melillos pa Jure Skvarča v Zborniku Svob. Slovenije za leto 1966 ter jo opremil tudi z lepimi slikami.

Novice iz Slovenije

Povišanje tarif, ukinitve vlakov in železniških prog

Železnice so doma pod komunisti samostojna gospodarska podjetja. Vzdrževati se morajo same. Zato tudi niso enotne tarife na vseh železnicah v državi, ker jih določajo na področjih posameznih republik, kakor zahtevajo krajevne potrebe. Povišanja železniških tarif so stopila v veljavo z novim letom. V Sloveniji so jih povišali kar za 63%, tako, da sedaj stane vožnja v prvem razredu na 100 km 1200 dinarjev, v drugem pa 800 dinarjev. Istočasno so ukinili tudi vse številne popuste. Ostali so v veljavi samo še 50% za otroke v starosti od 4. do 10. leta, dosedanja 90-odstotni popust za dijake so pa znižali na 25.

Železniška uprava v Sloveniji je ob določevanju novih železniških tarif ukinila tudi celo vrsto nerentabilnih vlakov, dne 16. januarja so pa v Sloveniji ukinili vse proge, na katerih so vlaki vozili z velikimi izgubami. Tako so bile ukinjene za osebni in blagovni promet naslednje železniške proge: Jesenice-Planica, Kranj-Tržič, Tržišče-Krmelj, Novo mesto-Straža, Brezovica-Vrhnika in Črešnjevec-Slovenska Bistrica.

V Novem mestu so imeli lani celo vrsto proslav ob 600-letnem jubileju tega mesta. Cerkevno vodstvo je pri teh proslavah tudi sodelovalo in sicer na način, da je za vernike pripravilo desetdnevni misijon od 11. do 22. novembra. Vodili so ga jezuiti. Udeležba na njem je bila velika. Tolikšna, da so verniki povsem napolnili prostosti cerkev. Cerkvenim govorom je navadno prisostvovalo okoli 1200 ljudi, pri sklepni misijonski pobožnosti je pa bilo nad 1700 ljudi. Razveseljevo dejstvo je bilo, da se je misijonskih pobožnosti v velikem številu udeleževala zlasti dijaška mladina. Zanimanje za cerkvene govore jezuitov je bilo tem večje, ker jim je mladina pismeno sporočala razna vprašanja, na katera so potem dobivali odgovore v večernih pridigah.

Eden od študentov je svoje vtise o misijonu opisal takole: „Marsikdo izmed nas je svojo vero boječe skrival misleč, da prav da leč naokrog ni več vernega človeka. V svojih srcih smo nosili dvome in vprašanja, ki jih nismo nikomur zaupali. Sedaj pa smo spoznali, da nismo sami, saj nas je bilo vsak dan več. Vsak dan misijona smo imeli svoje konference. Odkrili smo svoja srca in prejeli odgovor na svoja vprašanja. Spoznali smo lepoto vere in bogastvo notranjega življenja. Srečali smo se z Bogom, doživeli smo Boga.“

Proizvodnja televizorjev v Jugoslaviji je bila v zadnjih letih precej velika. V letu 1962 so v treh tovarnah izdelali 69.000 televizorjev, leta 1963 117.000 in v letu 1964 263.000. Letos je število izgotovljenih televizorjev občutno padlo. V prvih sedmih mesecih so jih izdelali le 149.000. Kljub temu, da se je izvoz televizorjev dvignil na 29 tisoč, zaloge televizorjev po skladiščih še vedno cenijo na 80.000. Podoben je položaj glede izdelave radijskih sprejemnikov.

Leta 1963 so jih izdelali 377 tisoč, leta 1964 pa 528.000, v prvih sedmih mesecih letošnjega leta pa samo 249.000. Zopet ista ugotovitev: kupcev ni, zaloge starih radijskih sprejemnikov pa še vedno velike.

Nove cene, ki so bile uveljavljene z zadnjo gospodarsko reformo, so imele za posledico precejšnje premike v strukturi potrošnje zlasti pri kruhu in mesu, pri ostalih stvarih pa zlasti pri cigareтах.

Po zadnjem zvišanju cen se potrošnja kruha ni zmanjšala, občutno pa se je povečala potrošnja črnega kruha namesto belega in polbelega, ki sta dražja. Potrošnja črnega kruha je sedaj trikrat večja, kot je bila npr. junija meseca l. 1964. Potrošnja mesa je po zadnjem zvišanju cen nazadovala za 17%. Istočasno se je povečala potrošnja svinjskega mesa ter je dosegla 40,8% na škodo telečjega, junčjega in govejega mesa. Pri cigaretah je močno padla prodaja dragih cigaret (po 200 in 170 din zavitek). Prav tako se je znižala prodaja najcenejših cigaret, dvignila pa prodaja cigaret srednje kakovosti.

Doma se na vse načine trudijo, da bi dobili čim več deviz, obenem pa je birokracija nad vse uspešna pri oviranju izvoza, ki prinaša devize. Tako je tovarna „Beti“ iz Metlike končno v septembru le odpremila pošiljko izdelkov v Bolgarijo, ki je bila vredna 17.000 dolarjev. Da je pa mogla pošiljka na pot, je bilo po pisanju „Dela“ potrebnih točno — 1760 izvodov raznih dokumentov.

Umrli so. V Ljubljani: Fanči Hassl-Rozman, Lojze Rigler, v. veterinarski svetnik in biv. narodni poslanec, Barbara Sterle roj. Traven, Dušan Pavlič, predavatelj na pravni fakulteti, Pavel Kreutzer, upok., Rado-Fran Osredkar, žel. stavbenik v p., Franc Bradeško, glavni tt monter, Ivanka Milavec roj. Smole, vdova po pok. predsedniku Pokojninskega zavoda dr. Antonu Milavcu, Justo Levčar, Marjeta Vehovec, Karolina Majce, Lovro Čop, žel. upok., Danilo Dekleva, upok., Franciška Majdič roj. Koblar, Franciška Kveder roj. Vidgar, Franc Bergant, upok. republikanskih sindikatov, Nace Humar, upok., Franciška Cicigaj roj. Prebil, Izidor Hauschild, upok., Franja Ahačič roj. Trampus, Viktor Podboj, Franc Novljan.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Vse naročnike Svobodne Slovenije, ki nimajo poravnane naročnine za leto 1965, prosimo, da to store čimprej, najkasneje pa do 10. februarja. Od tega pismene opomine za zaostalo naročnino.

Osebnosti

G. Robert Petriček, podpredsednik Zedinjene Slovenije in predsednik Slovenskega planinskega društva v Buenos Airesu, je 7. t. m. zbolel. Dobil je srčni napad. Z veseljem ugotavljamo, da se je njegovo zdravje že tako zboljšalo, da je na najboljši poti popolne ozdravitve. Vsi njegovi številni osebni prijatelji in znanci ter slovenski javni delavci iskreno žele in prosijo Boga, da bi se to čimprej zgodilo.

V New Yorku v Severni Ameriki je dne 12. januarja t. l. dopolnil 70 let svojega življenja g. dr. Ludovik Puš, tajnik Slovenske krščanske demokratične zveze za Srednjo Evropo — CDUCE.

Vemo, da mu ne bo prav, ko bo dobil v roke Svobodno Slovenijo, in bo v njej bral te vrstice. Toda smatramo, da smo dolžni, da se ga ob tem življenjskem jubileju spomnimo ter se mu zahvalimo za vse delo, ki ga je opravil za slovenski narod pred vojno v domovini in ki ga vsa leta opravlja v emigraciji.

Jubilant se je rodil 12. januarja 1896 v št. Vidu pri Stični. V ljudsko šolo je hodil v domačem kraju, v gimnazijo so ga pa starši poslali v Škofjeve zavode v št. Vid nad Ljubljano. Po končani maturi je študiral filozofsko-pedagoške vede na ljubljanski univerzi, kjer je tudi doktoriral. Leta 1922 je bil nastavljen za profesorja splošno-izobraževalnih predmetov in za voditelja internata na Kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Na tem zavodu je ostal do leta 1932. Ves se je posvetil vzgoji kmetijskih fantov ter je zanje vzorno uredil z vodsko življenje. Pod njegovim vodstvom so kmetijski fantje izdajali tudi svoj list Brazda. Svoje delavnosti pa dr. Puš ni omejil samo na Kmetijsko šolo na Grmu, ampak jo je raztegnil tudi na bližnje Novo mesto, kjer je zlasti posegel v razvoj tamkajšnjega glasbenega življenja s svojo visoko glasbeno izobrazbo. V Novem mestu je naj-

mesarski mojster, Franc Magista, upok. in Jernej Dolenc v Glinku, Vinko Slapšak, mizar v Trnjavu, Marija Stukelj roj. Vidic, vdova po šolskem upravitelju v Frankolovem, Valentin Peternel v Tolminu, Lojze Krušič st., čevljarji Križar, Zure v Dobravi, Antonija Bajželj roj. Benedik v Kranju, p. Kamil Požar, kapucin, biseromašnik v Vipavskem Križu, Janja Potrc v Rogoznici pri Ptuj, Štefanija Samec roj. Zajc v Črnem vrhu nad Idrijo, Karol Pogačnik v Jurjeviču pri Ribnici, Ivanka Goltes, dipl. dentistka v Kamniku, Marija Marinko v Srednji Zadobrovi, Franciška Repovž roj. Sladič v Konjici, Pavel Koderman v Ježi in Albina Jerala-Guzel roj. Deisinger, vdova po advokatu dr. Jerali v Škofiji Loki.

Poroki. V soboto, 15. januarja, sta se poročila v cerkvi Marije Pomočnice v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejia g. Gabriel Vrečar in gđ. Antonija Uštar. Za priči sta bila ženinov njegov brat č. g. Danijel Vrečar, nevesti pa njen brat g. Anton Vesel. Poročni obred je opravil ženinov brat č. g. Valentin Vrečar C. M. — V soboto, 22. januarja, sta se pa poročila g. Albin Magister ml. in gđ. Marjeta Havelka v farni cerkvi v Ituzaingou. Za priči sta bila nevestin oče g. Danilo Havelka in ženinov brat g. Milan Magister. Poročno sv. mašo je daroval č. g. msgr. Anton Orehar, ki je mladi par tudi poročil. Pri maši je predelal Slovenski pevski zbor iz San Martina.

Mladima paroma ob vstopu v novo življenje čestitamo in jima želimo mnogo sreče ter božjega blagoslova.

40 km od Dolores, na vzhodnem pobočju zgoraj omenjenega gorskega grebena. Tako so si otroci ogledali lep del tega gorskega sveta, ki bo gotovo vsemu izmed njih ostal vedno v spominu.

Ko že govorimo o koloniji, pa še nekaj besed o pomenu kolonije. Kolonija je za šolsko mladino dokaj važna zadeva. Prvič v smislu počitnic, včasni spremembi življenjskega prostora in delovanja. Drugič je važno, da mladina, živeča v mestih, pride v stik z naravo, da jo opazuje, raziskuje, se zanjo zanima in se iz nje uči. Mestno okolje ni najbolj primerno za popoln in uravnotežen razvoj otroka. Ta potrebuje mnogo čistega zraka in sonca in tega mu v izobilju nudi taka kolonija. Tudi mora otrok dobiti priliko, da se po mili volji razgiblje in nakriži, da ne ostane v njem kako oprimirano težnjo je po svobodi. Tretja važnost kolonije je v tem, da pokaže otroku nekaj novega sveta, mu širi obzorje ter s tem pomaga pri učenju zemljepisja, zgodovine itd. Kolonija pa je dalje važna tudi iz vzgojnega vidika. Otrok se tam znajde z nepoznanimi sovrstniki in mora z njimi soživeti; pa tudi s sošolci se znajde v novih okoliščinah, ki mu jih šola ni mogla dati, in pri vsem tem

Dr. Ludovik Puš — 70-letnik

prej prevzel vodstvo Glasbene Matice, nato pa je ustanovil svoj pevski zbor Gorjanci. Z obema je dosegal lepe umetniške uspehe.

L. 1932 je jubilant moral zapustiti Kmetijsko šolo na Grmu in se s tem posloviti tudi od Novega mesta. Tedanji živkovičev režim ga je namreč kot pristaša Slovenske ljudske stranke odpustil. Novo zaposlitev je dobil v Ljubljani pri Ljudski posojilnici. Delo v tem denarnem zavodu mu je nudilo priložnost, da se je seznanil z ustrojem združnih kreditnih ustanov. L. 1936 se je vrnil v banovinsko službo. Tedanji ban dr. Marko Natlačen ga je reaktiviral in postavil za zadržnega in kmečko-vzgojnega predstavnika pri Kmetijskem oddelku Banske uprave v Ljubljani. Tu je imel široko področje dejstevovanja. V njegov delokrog je npr. spadalo širjenje in poglobljanje združništva na Slovenskem. Pri prenovljeni Kmečki zvezi je bil izvoljen za voditelja kmečkega mladinskega gibanja. V okrilju obih funkcij je s pok. Fincem prirejal po Sloveniji dobro obiskovana kmečka zborovanja. V svojih govorih je kmečko mladino opozarjal na vrednost in lepoto kmečkega dela, ohranjanja starih slovenskih kmečkih tradicij in lepote slovenskih domov. Mladino je tudi usmerjal v zadrugo. Z eno besedo: storil je vse za kulturno in gospodarsko dviganje podeželja.

Vojni čas in dobo revolucije je preživel v Ljubljani ter aktivno sodeloval v odporu proti komunističnemu zločinstvu s pisano in govorjeno besedo. Med vojno je v Ljubljani pomagal tudi za Bežigradom pri orgljanju v cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Po končani vojni je odšel v emigracijo ter je leta 1949 prišel v ZDA. Med tem, ko je jubilantovo delo pred vojno v domovini bilo v glavnem na njegovem strokovnem področju — kmetijstvo, vzgoja kmetijskih fantov, zadržno delo, kmetijska prosveta, ohranjanje in negovanje vseh vrednot zdravega življenja z naravo in z Bogom, je jubilantovo delo v emigraciji pretežno političnega značaja. Samo v prvih letih mu je v Severni Ameriki pomagala glasbena vzgoja, da je preloke začel težave. Že leta 1951 je dr. Krek, podpredsednik Krščanske demokratične zveze za Srednjo Evropo pri vodstvu CDUCE dosegel, da je dr. Puš kot predstavnik Slovencev in Slovenske ljudske stranke prevzel mesto pri Krščanski demokratični zvezi za Srednjo Evropo — Christian Democratic Union of Central Europe. Na tem mestu je še danes.

Vsak teden ena

NOCOJ, PA OH NOCOJ

Nocoj, pa oh nocoj, ko mesec svetil bo, bo prišel fantič moj pod okno po slovo.

Čez to ravno polje in čez te travnike, kjer gladke so steze, po njih moj fantič gre.

Klobuk ima na glav', za njim pa listič bel, ta listič tako prav, da ga je cesar vzel.

Ko psi zalajajo po celi vas' na glas, ljudem naznanjajo, da grejo fantje v vas.

Petelinček je zapel, danica je prišla, moj fant slovo je vzel, jaz sem se jokala.

Ne jokaj, deklica, ne bodi žalostna, čez sedem kratkih let se bova vid'la spet.

Pa psi še lajojo, al' moj'ga fanta ni, pod mojim okencem pa travca zeleni.

Prežalostno srce veselja nima več, sam Bog nebeški ve, kdaj sedem let bo preč.

Na tem položaju je jubilant kot glavni tajnik-namestnik razvil vse svoje organizatorne sposobnosti, kar je imelo brez dvoma za posledico, da se je ta krščansko demokratična ustanova tako močno uveljavila v svetu. Da Slovenci v njej igrajo tako pomembno vlogo, je poleg dr. Kreka brez dvoma zaslug tudi dr. Puša. Na tem položaju dr. Puš ni opustil nobene priložnosti, da ne bi bil pred vplivnim mednarodnim forumom uveljavljal slovensko ime ter odločujoče mednarodne činitelje opozarjal na trpljenje slovenskega naroda pod komunistično tiranijo. Vedno je storil vse, da so bili na mednarodnih krščansko-demokratičnih kongresih zastopani tudi predstavniki slovenske krščanske demokracije, tako v Evropi, kakor v Brazilu in Čilu.

Kot glavni tajnik-namestnik CDUCE je tudi dve leti izdajal in odlično urejal v španščini „Mensajes Demócrata Cristiano“. S svojo pestro in aktualno vsebino je list vzbujal veliko pozornost v vseh državah.

Še večjo skrb kot Krščanski demokratični zvezi za Srednjo Evropo je dr. Puš stalno posvečal Slovenski ljudski stranki. Kot njen glavni tajnik je izvedel reorganizacijo stranke v emigraciji ter jo vltve. Samo tisti, ki ima vpogled v vse to delo, lahko prazdi, koliko naporov je vloženo v to, da je vse delo in prizadevanje stranke in njenega vodstva na tekočem, da stranka razvija svojo delavnost s sodobnim programom, da je v stalnih zvezah s člani načelstva v Ameriki in Evropi, da prihajajo med nje okrožnice z navodili itd.

Jubilant dr. Puš ima pa za sabo tudi lepo knjižno delo. Pred vojno se je uveljavil zlasti kot pisec dveh knjig o kmečkem vprašanju. L. 1939 je izdal knjigo „Kmečki stan“, tik pred vojno leta 1941 je pa izšla njegova knjiga „O kmečki duši“. Med vojno je bila pripravljena za tatis obširna knjiga „Izobrazba in vzgoja podeželskega človeka“. V vseh teh delih je znanstveno raziskoval sociološke, duhovne in vzgojne elemente kmečkega človeka in slovenske kmečke domačije.

Je tudi sodelavec Svobodne Slovenije in Zbornika Svobodne Slovenije, v katerem je objavil zlasti dve temeljiti in globoki študiji v obeh dosedanjih anketah. L. 1965 na vprašanje „Kaj sodim o komunizmu“ in v letu 1966 o „Ciljih slovenske narodne politike“ ter o državnopravnem položaju Slovenije v bodočnosti.

V nizu osebnih spominov na velikega slovenskega cerkvenega glasbenika Stanka Premrlja je pa dr. Puš potrdil svojo veliko ljubezen do glasbe. Dr. Puš je znan tudi kot glasbenik. Po preprostih melodijah slovenske ljudske cerkvene pesmi je med drugim napisal dve latinski maši, ki jih še sedaj z uspehom izvaža v tujem svetu.

Ob 70-letnici se dr. Ludoviku Pušu iskreno zahvaljujemo za vse njegovo delo, ki ga je že opravil in ga še ne prestando opravljati za slovenski narod v domovini in v svetu, mu k življenjskemu jubileju iskreno čestitamo s prošnjo Boga, da bi mu naklonil zlasti zdravlja in dal zadostnih moči, da bi dočkal dan, ko bo vse njegovo sedanje politično delo dobilo najvidnejše priznanje v resnični osvoboditvi slovenskega naroda izpod komunističnega jarma.

Bog ga živi še mnogo let!

P. V.

Slovenska otroška kolonija v kordobskih hribih

Na Štefanovo se je z železniške postaje Retiro odpeljalo proti notranjosti dežele 81 slovenskih otrok. Bili so to člani slovenskih tečajev, ki so odhajali na počitniško kolonijo h g. dr. Hanželiču. Kordobski Slovenci so jih čakali na postaji tja in nazaj grede. Obdarili so otroke z bombončki.

Vsi navdušeni in razigrani so se pripeljali do cilja. Nekateri od njih so bili že s prejšnjimi kolonijami in zato poznavašci novega okolja; drugi, novinci pa so se hoteli čimprej znajti v novem svetu, da ne bi bili manj od onih. Ob igranju, petju in kopanju so potekali prvi dnevi. Veliko se je pelo; pevske vaje so bile skoraj redno vsak dan, včasih celo po dvakrat, in pri njih so se otroci naučili precej narodnih pesmi, nabožnih (zlasti božičnih) in tudi svetnih. Dosti sta pripomogla harmonika in harmonij. Največ navdušenja so otroci pokazali za igre z žogo in za kopanje. Za prvo so imeli na razpolago dovolj primernih igrišč in žog, za drugo pa zajezen gorski potok, v katerem so se poleg segrelih belih skal in pod močnimi žarki popoldanskega sonca počutili kot v devetih nebesih.

Dolores, kjer je dr. Hanželičeva slovenska „Mala vas“ — leži prav ob vznožju pogorja Sierra Chica. Od tam se prav lepo vidi vse zahodno pobočje z mnogimi vrhovi; med njimi vrh Urutec (3000 m). Ker samo opazovanje od daleč zlepa ne zadosti človeških teženj, zato so si tudi naši kolonisti morali te hribe ogledati od blizu, jih otipati, nanje napraviti svoje prve gorske ture, se povzpeli nekoliko više nad okolišni svet in ga z njih občudovati. Napravili so več izletov po hribih, delno s tovornim avtomobilom, delno pa peš. Obiskali so npr. Cristó Redentor, dique San Jerónimo, los Cocos, kjer so si ogledali nekatere zanimivosti: labirint, rimljanski in indijanski muzej itd. Z drugim izletom so si ogledali: „El mástil“, 20 m visok spomenik v obliki obeliska, postavljen v višini 1800 m. Zanimiv je bil nadaljnji del poti po gorskih pašnikih. Zopet druga tura jih je peljala v „Los paredones“; mimo grede so si ogledali čudovite skalne formacije v bližini Capilla del Monte in to turistično gorsko mesteco. Zadnji in morda najbolj zanimiv izlet pa so naredili v „Gruta de Ongamira“, 30 do

SLOVENCI PO SVETU

BRAZIL

O zadnji veliki nesreči, ki je zadela bivšo brazilsko prestolnico Rio de Janeiro in okolico, v kateri je pod naplavinami blata in v naraslem vodovju našlo smrt nad 400 ljudi, brez strehe pa ostalo nad 58.000 ljudi, nam Kovačeva družina med drugim v pismu sporoča naslednje:

„Gotovo ste slišali o katastrofi, ki je zadela Rio de Janeiro. Vendar vam moram sporočiti, da mi nismo bili nič prizadeti, ker imamo hišo 5 m nad cesto in ne pod hribom. Pod hribom so podrte skoro vse hiše zaradi dežja, ki je povzročil velike zemeljske plazove. Po cestah so plavala trupla otrok, pohištvo, jective itd. Avtomobili so obtičali v globokem blatu.

Hvala Bogu, da nas ta nesreča ni prizadela.“ Tako pravimo tudi mi in želimo Kovačevi družini vse dobro tudi v bodoče.

ZDRUŽENE AMERIŠKE DRŽAVE

V kulturnem društvu Kres je plesna skupina znova začela živahno delovati. Po poroki gđ. Brede Osenarjeve je vodstvo plesne skupine znova prevzela ga. Eda Vovk te že začela z vajami za nastudiranje novih folklornih plesov. Z njimi bo nastopila dne 13. februarja v Slovenskem narodnem domu na St. Clarju.

KANADA

Slovenska šola Marije Pomagaj je v soboto, 11. decembra, in v nedeljo, 12. decembra, priredila vokalni koncert mednarodnih pesmi. Nastopila sta dva zbora, 45 članski zbor pevcev, ki v zboru nastopajo že 6 let, in zbor začelnikov, 18 mladih pevcev. Ti so peli dvoglasno, „naprednejši“ pevci pa tri in štiriglasno. Na sporedu so bile slovenske, angleške, španske, latinske in francoske pesmi. Vse pesmi so peli v njihovem izvirnem jeziku. Pri koncertu je sodelovala Fojsova harmonikarska šola, ki jo sedaj vodi Matija Lebar, ter rajalna skupina slovenske šole pod vodstvom Cirila Soršaka. Na koncerta so prišli rojaki tudi iz Oshawa, Kitchenerja, Burlingtona, St. Catharines in Stony Creek-a. Bilo jih je nekaj tudi iz Clevelanda v ZDA, iz Chicaga pa je prišel p. Odilo Hajnshek. Navzoč je bil tudi profesor torontskega glasbenega konservatorija Ralph Elsasser, ki se je o izvedbi pesmi, ki so bile na sporedu, zelo laskavo izražal ter izrekel pevovalju g. Tonetu Zrnecu vso pohvalo in priznanje.

AVSTRALIJA

Medjimurec Stanko Domjanič, ki se je leta 1956 poročil s Slovenko Antonijo Tertinek pri Sv. Ožboltu ob Dravi, je dne 25. novembra 1965 postal žrtev prometne nesreče. Med vožnjo domov ga je podrl avto. Oba sta leta 1957 pobegnila v Avstrijo ter še istega leta emigrirala v Avstralijo. V St. Albansu sta si postavila ličen domek. Rajni zaupača ženo in dva nedorasla otroka. Pogrebno mašo so imeli 29. nov. 1965. K zadnjemu počitku so pa Domjaniča položili na keilorskem pokopališču.

Gradnja slovenske cerkvice sv. Cirila in Metoda počasi, toda lepo napreduje. Graditev cerkvice rojaki podpirajo z denarnimi prispevki, pa tudi s prostovoljnimi delom.

V Avstraliji sedaj delujejo med slovenskimi rojaki štirje slovenski duhovniki in sicer g. p. Bernard Ambrožič, p. Bazilij Valentin, p. Valerijan Jenko in dr. Ivan Mikula. Za božične praznike so imeli polnočnice: p. Bernard v Sydneyu, p. Valerijan v Canley Valle-Cabramatta, dr. Mikula v Blacktownu in p. Bazilij v Melbourneu.

Avstralska revija „Australian International News Review“ je nedavno poročala, da se je po drugi svetovni vojni naselilo v Avstraliji tudi večje število Slovencev. Ta tevilka revije je na svojem ovitku objavila tudi slovensko narodno zastavo.

Za namestnika postulatorja za Slomškovo beatifikacijo je določen za Avstralijo p. Valerijan Jenko, slovenski frančiškan v Paddingtonu, N. S. W.

V Baragovem domu v Melbourneu je bilo pri polnočnici nad 800 Slovencev. Jaslice so postavili v lurski votlini Fantje so okrasili tudi visok bor pred domom, ki je svetil sleherni večer daleč naokoli.

Poročili so se naslednji pari: v Melbourneu Stanislav Batista in Antonija Fabec ter Martin Knap in Marjeta Arnus. Prav tako Drago Samec in Marija Šiber; v North Fitzroyu Jože Žužek in Palmira Pribaz.

V Melbourneu, kjer deluje v dušnem pastirstvu za Slovence p. Bazilij in kjer gradi tudi slovensko cerkvico sv. Cirila in Metoda, bodo imele kmalu svojo postojanko tudi slovenske šolske sestre. Lepo in prostrano hišo imajo že kupljeno v bližini nove slovenske cerkvice.

Slovenska pesem je povsod tam, kjer

so Slovenci. To potrjujejo rojaki tudi v Adelaidi. Imajo že kar svoj pevski zbor. Vodi ga organist Jože Šterbenc, doma iz Bele krajine.

Novice iz Slovenije

(Nadaljevanje s 3. strani)

Za Titovega poslanika je bil imenovan Milan Venišnik, doma iz Mozirja v Savinjski dolini. Imenovan je bil za poslanika v Maroku. Med vojno je bil komunistični partizan, po vojni žastnik jug. armade, od leta 1952 pa je v Titovi diplomatski službi.

Zvezni izvršni svet je izdal nove predpise glede iznašanja in vnašanja dinarskih bankovcev. Po teh predpisih, sme jugoslav. državljan ali pa tujec iz Jugoslavije nesti največ do 5000 dinarjev, v Jugoslavijo pa prinesiti največ do 10.000 dinarjev. Te zneske je mogoče nositi v inozemstvo ali pa prinašati v državo samo v bankovcih po 100 din.

V Mariboru so v tamošnji tovarni avtomobilov v zadnjem času odpustili 60 delavcev, ki so samovoljno prekinili delo. Na seji delavskega sveta so tudi ugotovili, da so začeli odhajati v tujino na delo tudi kvalificirani delavci, ne da bi poprej odpovedali delavno razmerje.

Študentje izpred prve svetovne vojne so na Goriškem odkrili spominski plošči na rojstnih hišah znanega slovenskega publicista Andreja Gabrščka in goriškega javnega delavca dr. Antona Gregorčiča. Pri odkritju spominske plošče Andreju Gabrščku v Kobaridu je govoril dr. Andrej Bednarik iz Gorice, pri odkritju spominske plošče dr. Antona Gregorčiču v Vrsnem pa France Bevk.

Med Slovenijo in Dalmacijo je sedaj vzpostavljen avtomatski telefonski sistem. Tako zvezo lahko dobe telefonski naročniki Ljubljane, Kranja, Kopra in Novoga mesta s področjem telefonske centrale v Splitu za Dalmacijo t. j. z naročniki telefonskih omrežnih skupin v Splitu, Dubrovniku, Šibeniku in Zadru.

PO ŠPORTNEM SVETU

Predlog urbarističnega odbora ljubljanskega mestnega sveta o odstranitvi 60-metrške skakalnice v Šiški je povzročil najrazličnejše komentarje. Mnogi so proti temu predlogu, vsi pa se strinjajo, da skakalnica v razpadajočem stanju kot je, ni v okras Ljubljani.

Že v predzadnjem kolu, ki je bilo 6. novembra, si je Mladost iz Zagreba zagotovila naslov jugoslovanskega odbojarskega prvaka z zmago nad osiješko Slavonijo s 3:2. Slovenski predstavniki v tej ligi so na repu lige. Ljubljana je

z 8 točkami že obsojena na izpad; nič dosti boljši ni položaj Fužinarja iz Raven, ker izpadeta dve ekipi. Edino Branik, Hoče, se bo še obdržal v ligi. Nova člana lige pa bosta Bosna iz Sarajeva in Mladost iz Zemuna. Maribor je bil v kvalifikacijskih tekmah na predzadnjem mestu.

Na Jesenicah je istoimenski državni prvak v hokeju na ledu igral 6. in 10. novembra dve povratni tekmi s poljskim prvacom Gornikom iz Katowic za pokal evropskih prvakov. V prvi tekmi je dosegel le neodločen rezultat 2:2, v drugi pa je zmagal s 4:2. Za uvrstitev v drugo kolo bi Jeseničani morali zmagati v obeh tekmah poleg tega pa še doseči razliko 12 golov. Doma so jih Poljaki premagali s 4:1 in 10:2. Za Jeseničane so igrali Korantar, Knez, Ranvik, Jan I., Kristan, Jug, Tišler, Felc, Smolej I., Valentar, Klinar, Jan II., Hiti, Smolej II. in Beravs.

Jeseniške hokejske igralce vabijo z lepimi obljubami v Zagreb in Beograd. Tako so nekateri igralci kot Felc, Tišler, Smolej in Jan že zahtevali izpisnice iz kluba, če jim klub ne zagotovi zaposlitve ali možnosti študija.

Kegljaški prvenstvo Jugoslavije je bilo v novembru na novem štiristeznem kegljišču v Domžalah. Tekmovalo je 24 ekip, med njimi šest iz Slovenije. Prvo mesto je zasedla desetorica zagrebškega Medveščaka, ki je ponovno osvojil prvenstvo, vendar le z dvema kegljema pred mariborskim Branikom, ki je dosegel 1775 kegljev. Triglav iz Kranja je zasedel 4. mesto, Gradis iz Ljubljane 6., Konstruktor iz Maribora 7., Ljubljana-Center in Slovenija-Cesta pa 17. in 21.

OBVESTILA

Slovenska vas. V nedeljo, 6. februarja, bo po drugi slovenski maši, to je ob 10.30 v društveni dvorani XIII. redni letni občni zbor Sociedad de Fomento Villa Eslovena.

Ob obletnici smrti idealnega in junaškega poveljnika 16. čete Boža Berlota vabim vse domobrance stiškega bataljona, da se udeležijo sv. maše na Pristavi v Moronu dne 30. januarja ob 10. — S. Bitenc.

Voditelji četrte otroške kolonije čutijo dolžnost, da se zahvalijo rojakom v Córdoba za vso pozornost, ki so jo izkazali koloniji ob prihodu in povratku v mestu Córdoba. — Posebno se zahvaljujemo gg. Ivanu Lovrinu in Mravljetu, ki sta pomagala pri prenosu prtljage, obenem pa obdarila otroke s sladkorčki.

Slovenski dom v Carapachayu

otvarja svoj igralski oder in priredi dne 30. januarja 1966 ob 19

JALNOVO KMEČKO DRAMO

DOM

Režija: Albin Petelin

Scenerija: Jože Korošec

Vstopnina: 1. vrsta 100.—, 2. vrsta 80.—, stojišča 50.— pesov; otroci v drugi vrsti in stojišču: polovična cena. — Vstopnice bodo na razpolago 2 uri pred pričetkom predstave pri blagajni v Domu. Rojaki prisrčno vabljeni!

Sestri Milica in Slavica

Tisto jesensko popoldne je bilo zame šestletnega hlačarčka kaj pomembno. Že vse poletje in jesen, sem nestrno čakal kdaj bo dozorelo in se potrgalo grozdje v Moravski gori, koder so hodili otroci v šolo iz naše vasi. Saj se razume: vsa Moravska gora je bila med vinogradi posejana z zidanicami, nad katerimi so bila skromna, vendar še kar udobna stanovanja. Dosti udobnejša kot pa ljubljanske podstrešne luknje. Stanovalci teh nadzidanih so bili večinoma dninarji in bajtarji s številnimi otroci, katerim morebitna kravica, katere prehrana je bila muljava v vinogradu ali mogoče še kak obrobek, mladeži ni mogla dati zadosti prehrane. Zato ni čudno, če so bili navadno ob stezah obdofani grozdi, kljub svarilu g. kateheta, da bomo za vsako tujo pozobano jagodo sto let trpeli v vicah. Dejstvo je, da se je šola začela šele potem, ko je bilo grozdje že potrgano.

Ves čas trgatve, med katero je petje brhkih deklet ter vriskanje fantov, ki so nosili v brentah žlahtni sok v zidanice, odmevalo z brega na breg, sem nestrno čakal dneva, da bo tega opravila konec. Željno sem opazoval lepo poslopje spodaj v dolinici, na katerem je bilo z velikimi črkami zapisano LJUDSKA ŠOLA. Iz nje so starejši bratje in sestre prinašali več ali manj dobra spričevala. Najraje sem gledal sestrinega, ki so se začela: vedenje 1., pridnost 1., verouk 1., kar bi danes pomenilo 10. Sicer so se pri računstvu, zemljepisu, zgodovini in ostalih predmetih številke nekoliko dvignile, toda ne toliko, kakor pri bratovih spričevalih. Mislim, da mi že od tedaj ugaja številka 1, katere pa sem bil jaz pozneje malokdaj deležen.

Končno me je le mati prišla za roko in dejala: „No, pa pojdiva. Le glej, ka-

ko se boš obnašal, da ne boš v sramoto sestri, ki je v drugem razredu.“

Počasi sva se spuščala po stezi med vinogradi navzdol. Čeprav sem se veselil šole in učenja, sem skoro trepetal ob misli na strogi obraz g. nadučitelja, ki sem ga večkrat mimogrede videl v šolski drevesnici, ko je dečke učil cepiti ter gojiti sadna drevesca. Nosil je očala. Na sprehodu je imel s seboj tudi palico, katero pa je po trditvah porednežev v šoli zamenjal z drugo vitko in tako dolgo, da je paglavca z njo dosegel izza mize v zadnjem klopu. Kar za zeblo me je. Učil bi se že še učil, toda tista dolga strašna šiba!

Mati seveda ni uganila kaj je vzrok mojim počasnejšim korakom ter mislim na močno, debelo učiteljico z resnim, strogim ter jeznim pogledom. Da bi se otresel črnih predsodkov, sem obrnil pogled na nasprotno stran farne doline. Sončna stran Štorovja je podobna naši Moravski gori s svojimi zidanicami, češnjami, breskvami ob robih vinogradov, senčno stran pa krasi bukov gozd, ki sega skoro doli do Moravč, tja naprej pa sta Gobjek in Kamenvrh, ki sta postala znana po Levstiku. Saj ju je tako pristno in lepo opisal v svojem Popotovanju iz Litije do Čateža; tja naprej pa je kronalo to vinorodno gričevje Primskovo in Zaplaz z znamenito božjepotno cerkvijo Matere božje. Tja so se tedaj zatekale moje misli.

„Tukaj sva,“ se ustavi mati pred velikimi vrati, za katerimi je kar mrgolelo šestletnega drobiža. Vstopila sva. Nadučiteljev obraz se mi je zadel še bolj mrk in strog. Nevede sem se oprijel materinega krila. „Če boš priden in poslušen, ne bo nič hudega,“ me je tolažila.

Vpisovalne formalnosti so bile kar kmaľu gotove. Matere so odšle na svojo

domove, nas pa so odpeljali v prvo nadstropje, v učilnico prvega razreda s štirimi velikimi okni, pečjo ter veliko omaro in mizo na vzvišenem prostoru.

Najprej sem se oziral po kotih, kje naj bi bila tista dolga in strašna šiba, ki naj bi bila pravi Damoklejev meč nad našimi glavami. Ni je bilo. Kar od dahnj sem se.

Prijazen glas nas je klical k pozornosti: Pred nas je stopila drobna postava gospodične Milice ter nas po velikosti razporedila po klopih. Neprestano sem gledal odkod se bo prikazala tista velika, stroga in neprijazna oseba učiteljice, kakor sem si jo naslikal v domišljiji. Prosil sem Boga, da bi ta prijazna učiteljica zares ostala naša učiteljica.

Po končanem ponovnem vpisovanju in razporejanju, sem bil že precej trden, da bo ta prikupna in dobra duša ostala med nami in za nas. Ona je opazila naš strah. Začela je govoriti kot je znala le ona in pa mati doma. Za prvi šolski dan nam je pripovedovala pravljico o Kralju Matjažu, o Krpanu in njegovi kobili ter še marsikaj prikupnega za naša mlada srca. Ves strah nam je pregnala in smo komaj čakali na pouk drugega dne, ko smo začeli s prvimi nerodnimi črkami in številkami.

Drugo leto smo imeli dopoldanski pouk, t. j. drugi oddelek prvega razreda, kar bi v šestrazredni šoli pomenilo drugi razred. Tretje leto smo dobili v drugem razredu Miličino sestro gospodično Slavico, ki se nam pa na prvi hip ni zdela tako prijazna kot sestra Milica. Pozneje smo se prepričali, da v dobroti ni nič zaostajala za svojo nerazdružljivo sestro.

Ko sem odrasel v fanta sem se po kolovratenju s trebuhom za kruhom vrnil v domače kraje, sva se večkrat srečala in pozdravila. Nikoli nisem mogel pozabiti vtisa, ki ga je napravila name na prvi šolski dan.

Ko sem nekoč ob trgatvi brentaril, sem ju našel celo med trgovkami Gornikovega vinograda, kar je bilo gospodarju v čast, našima učiteljicama pa v užitek in zabavo v tako zanimivem opravilu. V 18 letih svojega službovanja pri nas sta se že kar udomačili. Kako tudi ne! Saj sta vzgojili več kot pol svetokriškega rodu.

Vojna vihra je besnela nad domovino z vso krutostjo in še groznejšo revolucijo. V tujini nam je bilo marsikaj znano o razmerah v domovini, celo bolj jasno, kot nekaterim v domovini, veliko, veliko pa tudi nejasno. Ko so ugašala mlada nedolžna življenja pod nemškimi, italijanskimi ter revolucionarnimi krogli, ko so gorele šole, cerkve in vasi, sem nešteto krat mislil na gospodično Milico in Slavico ter njuno usodo. Tem bolj, ker sem bil osebno priča, da se za krinko osvobodilne borbe skriva nekaj drugega, kar idejno nasprotuje verskemu prepričanju, o katerem je pričala navzočnost obeh gospodičen v zbrani pobožnosti na prostoru nad zakristijo, podobnem nekakemu koru.

Že nekaj let je potem vladal mir v razburkani Evropi. Podrti in požgani domovi ter vasi so počasi dobivali nova lica. Grobovi zravnani, gomile porašene s travo, a spomini na grozote so ostali.

Ob nekem večernem obisku me vpraša prijatelj: „Ti si od Sv. Križa, kaj ne?“ — „Da,“ sem odgovoril. — „Pri nas stanujeta dve sestri. Ga. Kremžarjeva ter njena sestra, ki sta bili kak dve desetletji pri vas učiteljici.“ Začuden sem ga pogledal. „Na tvojem domu v Cerovici ali tukaj v Argentini?“ — „Na mojem domu v Hurlinghamu,“ je pritrdil.

Drugi dan sem že potrkal na vrata hiše v ulici Hamilton. Drobna priletna oseba mi je skušala povedati, da gos-

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO
	Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA
	Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 817.086	

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl

Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2

Cangallo 1642 Buenos Aires

T. E. 35-8827

Hotel Lago

VILLA RUMIPAL

(SIERRAS DE CORDOBA)

Ljubomir in Daria Vučković

Lepa lega, 100 m od jezera

evropska kuhinja,

sobe s kopalnico.

Rezerviranje sob, direktno, prosimo z ekspresno pošto

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital

Zaradi sodnih počitnic je odvetniška

pisarna ves mesec januar zaprta.

Poslovala bo zopet 1. februarja 1966